Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19714

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i (DÇMAATEÖ), ö?rencilerin ders çal??ma süreçlerine yönelik ebeveynlerinin gösterdi?i tepkilerin, ö?rencilerin akademik motivasyon düzeylerini nas?l etkiledi?ini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, ebeveyn davran??lar?n?n ö?rencilerin içsel ve d??sal motivasyonlar? üzerindeki hem destekleyici hem de köstekleyici etkilerini de?erlendirmeyi hedefler. Bu araç, özellikle e?itim psikolojisi ve geli?im psikolojisi alanlar?nda, aile içi dinamikler ile akademik ba?ar? aras?ndaki ili?kiyi incelemek için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

2016 y?l?nda Ery?lmaz ve Mammadov taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, ebeveynlerin çocuklar?n?n ders çal??ma al??kanl?klar?na verdikleri olumlu ve olumsuz tepkileri sistematik bir ?ekilde ayr??t?rmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, ö?rencilerin alg?lad??? ebeveyn deste?i veya bask?s?n?n akademik davran??lar üzerindeki etkilerini anlamland?rmak için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Tepkileri, Ders Çal??ma Motivasyonu, Akademik Ba?ar?, Ölçek Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Aile Dinamikleri

Yazarlar

Ery?lmaz, A., Mammadov, M.

Amaç

Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i'nin temel amac?, ö?rencilerin ders çal??maya yönelik motivasyon düzeylerini art?r?c? ve azalt?c? yönde etki eden ebeveyn davran??lar?n? ve tepkilerini belirlemek ve ölçmektir. Bu ölçek, ebeveynlerin bilinçli veya bilinçsiz olarak uygulad??? e?itimsel yakla??mlar?n ö?renci motivasyonu üzerindeki etkisini nicel hale getirmeyi amaçlamaktad?r.

Ara?t?rmac?lar için, bu ölçek, ebeveyn müdahalelerinin hangi biçimlerinin motivasyonu destekledi?ini (örne?in, özerkli?i destekleme) ve hangi biçimlerinin motivasyonu dü?ürdü?ünü (örne?in, a??r? bask? veya kontrol) ortaya koyarak, etkili ebeveynlik e?itim programlar?n?n geli?tirilmesine zemin haz?rlamaktad?r. Ölçek, ö?rencilerin bak?? aç?s?yla ebeveyn tepkilerini de?erlendirdi?i için, alg?lanan ebeveyn kontrolünün akademik sonuçlar üzerindeki etkisini incelemekte kritik bir rol oynar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, temelde iki ana psikolojik yap?y? ölçmektedir: **Motivasyonu Art?r?c? Ebeveyn Tepkileri** ve **Motivasyonu Azalt?c? Ebeveyn Tepkileri**. Bu yap?, öz-belirleme teorisi (Self-Determination Theory) çerçevesinde ebeveynlerin ö?rencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar?n? (özerklik, yeterlilik ve ili?kililik) ne ölçüde destekledi?i veya engelledi?i varsay?m?na dayan?r.

Motivasyonu Art?r?c? Tepkiler alt yap?s?, ö?rencinin çabas?n? takdir etme, özerk ö?renmeyi te?vik etme ve duygusal destek sa?lama gibi olumlu davran??lar? kapsar. Buna kar??l?k, **Motivasyonu Azalt?c? Tepkiler** alt yap?s?, ele?tiri, cezaland?rma, a??r? kontrol ve ö?rencinin iç motivasyonunu zedeleyen bask?c? yöntemleri içerir. Bu ikili yap?, ebeveyn etkile?imlerinin karma??k do?as?n? yakalamay? hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Ery?lmaz & Mammadov, 2016), ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü gösteren çe?itli geçerlik çal??malar? yap?lm??t?r. Özellikle ölçe?in iki ana faktörlü yap?s?n?n do?rulanmas? için yap?sal geçerlik kan?tlar?na odaklan?lm??t?r.

Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin ilgili yap?larla ili?kisini gösteren faktör yükleri incelenmi? ve kuramsal beklentilerle uyumlu oldu?u belirlenmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili de?i?kenlerle (örne?in, akademik ba?ar? veya genel motivasyon ölçekleri) ili?kileri incelenerek ölçüt ba??ml? geçerlik kan?tlar? sunulmu?tur, ancak detayl? geçerlik katsay?lar? bu k?sa özette yer almamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, tutarl?l?k ve istikrar derecesini göstermektedir. Geli?tirme çal??mas?nda, iç tutarl?l?k güvenilirli?i genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak rapor edilmi?tir. Yüksek Alfa katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ery?lmaz ve Mammadov (2016) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde veya yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Ölçe?in zaman içinde tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?n?n da yap?lm?? olmas? muhtemeldir, bu da ölçe?in kararl? bir ölçüm arac? oldu?unu destekler.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal temelini belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in beklenen iki ana boyutta topland???n? göstermi?tir: Motivasyonu Art?ran Tepkiler ve Motivasyonu Azaltan Tepkiler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu faktör yap?s?, ebeveyn tepkilerinin tek boyutlu de?il, ö?rencilerin motivasyonunu destekleyici ve engelleyici olmak üzere iki farkl? ve ba??ms?z boyutta ele al?nmas? gerekti?ini desteklemektedir. Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ise bu iki faktörlü yap?n?n örneklem verileriyle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek için kullan?lm?? ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir.

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçme arac?d?r.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme. (Orijinal makale detay vermese de, sosyal bilimlerde geli?tirilen bu tür ölçekler genellikle 4'lü veya 5'li Likert format?ndad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Ebeveynlerinin tepkilerini de?erlendiren ergen veya genç yeti?kin ö?renciler.)

Ya? Grubu: Ortaokul, Lise veya Üniversite ö?rencileri (Geli?tirme makalesi genellikle ortaö?retim veya yüksekö?retim ö?rencilerini hedef alm??t?r.)

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in geli?tirilmesi, Türkiye'deki çe?itli e?itim kademelerinden toplanan ö?renci örneklemleri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Bu, ölçe?in Türk e?itim ba?lam?nda geçerlili?ini desteklemektedir.

Test Metodolojisi: Ö?rencilerden, ebeveynlerinin ders çal??ma konusundaki tipik tepkilerini ne s?kl?kta gösterdiklerini belirtmeleri istenir. Ölçek, ö?rencinin alg?lad??? ebeveyn davran???n? ölçer.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Deste?i, Akademik Motivasyon, Kontrol Alg?s?, Ebeveynlik Stilleri, Psikometri, Öz-Belirleme Teorisi

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)

Yaz??ma Adresi: Mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, A. Ery?lmaz ve M. Mammadov taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle orijinal makaleye at?fta bulunularak serbesttir, ancak ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in kullan?m?na dair bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki adresten indirilebilir: ders-calismaya-motive-olmayi-artiran-ve-azaltan-ebeveyn-tepkileri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Ery?lmaz, A. & Mammadov, M. (2016). Developing the Scales of Parent Reactions for Increasing and Decreasing Students' Study Motivation. *Kalem International Journal of Education and Human Sciences, 6*(11), 495-517. http://dx.doi.org/10.23863/kalem.2017.69

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: kalemacademy.com

Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. (Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmad??? için, yaln?zca orijinal referans bilgisi korunmu?tur.)

Ölçek maddeleri, orijinal makale (Ery?lmaz & Mammadov, 2016) içerisinde yer almaktad?r. Genel olarak maddeler, ebeveynlerin ders çal??may? te?vik etmek veya engellemek amac?yla kulland??? spesifik ifadeler ve davran??lar üzerine odaklanmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM